

Universitatea Ovidius Constanta
Școala Doctorala de Științe Umaniste
Domeniul Filologie

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

METAFORA CA TRANSFER: TEXTE DE CĂLĂTORIE ȘI IMAGINARUL SPAȚIAL ÎN DRAMA MODERNITĂȚII ENGLEZE TIMPURI

CONDUCĂTOR DE DOCTORAT:

Prof. univ. dr. habil. Monica Matei-Chesnoiu

STUDENT-DOCTORAND

Gheorghe (Bujoreanu) N. Claudia

CONSTANȚA

2019

CUPRINS

Introducere: Rescrierea celuiilalt prin metafora călătoriei

1. Imaginarea călătorului: literatura de călătorie ca transfer între sine și celălalt
 - 1.1. Călătoria ca practică socială în Anglia modernității timpurii
 - 1.1.1. Măsurători în navigație
 - 1.1.2. Estimarea și simțul spațialității în sisteme de referință
 - 1.1.3. Cartografierea distanței și privilegierea abstractului față de experiență
 - 1.1.4. Hărți narative și instrucțiuni pentru călători
 - 1.2. Metafore ale călătoriei în limba engleză
 - 1.3. Descrierea metaforică a călătoriei și legături literare
2. Călători englezi din Europa continentală către teritorii otomane
 - 2.1 Texte de călătorie către Imperiul Otoman: *Călătorii* de William Biddulph
 - 2.2 Strămutarea și călătoria: *Itinerariul* de Fynes Moryson
 - 2.3 Peregrinări ale sinelui și marea: *Pericle, Prințul din Tyr*
3. Imagini ale Orientului în literatura de călătorie elisabetană
 - 3.1 Exotism și verosimilitudine: *Călătorii în Turcia* de Nicolas de Nicolay
 - 3.2 Reprezentarea „celuilalt” oriental: *Relatări* de Sir Anthony Sherley
 - 3.3 Persia și spațiul exotic: *Călătoriile celor trei frați englezi*
4. Întruchiparea călătorului: navigarea și mișcarea în piesele lui Thomas Heywood
 - 4.1 Punerea în scenă a compasului în *Frumoasa Fecioară din Vest, Partea întâi și Aventuri pe uscat și pe mare*
 - 4.2 Punerea în scenă a călătoriei la Heywood: *Captivii, sau Recuperarea celor pierduți*
 - 4.3 Imagini alternative ale călătorilor: *Călătorul englez*
 - 4.4 Înglobarea mișcării: *Frumoasa fecioară din vest, Partea a doua*

Concluzii

Bibliografie

REZUMAT

Cuvinte cheie: metafore de calatorie, strategii de cartografiere, naratiuni de calatorie, reprezentari dramatice de calatorie.

Lucrarea de față explorează modalitatea prin care metaforele și descrierile de călătorie au format gândirea modernă și literatura de călătorie, precum și modul în care textele literare au reafirmat ipotezele despre călătorie prin explorarea metaforelor de mișcare și transfer. Schimbările în metodele de navigație au intensificat circulația literaturii de navigație, iar dezvoltarea condițiilor și mijloacelor de transport au schimbat felul în care scriitorii perioadei modernității timpurii au prezentat mișcarea. Integrând teoriile retorice despre metaforă și analiza discursului cu abordările critice ale istorismului, geografiei culturale, geocriticii și studiilor literare privind spațialitatea—mai general studii culturale și literare—susțin că sistemele modernității timpurii de descriere a mișcării, așa cum sunt ele reprezentate în literatura de călătorie, au schimbat rolul exprimării metaforei în acea perioadă. Întrebările de cercetare adresate în lucrarea de față sunt: În ce mod afectează descrierile de călătorie metaforele de călătorie? Cum își imaginau oamenii modernității timpurii propriile corpuri mișcându-se? Ce probleme impunea dificultatea de a călători? Ce metafore descriptive erau disponibile pentru a discuta călătoria în narațiuni și în dramaturgie? Aceste întrebări încurajează o reexaminare a diferitelor tipuri de texte de călătorie în încercarea de a găsi modele disponibile de metafore descriptive. În plus, această lucrare analizează transmigratia tehnicilor de la narațiuni de călătorie spre dramă. Spre deosebire de narațiunile de călătorie ale perioadei modernității timpurii, în care metafora de călătorie era direct legată de figura centrală a călătorului, reprezentările dramaturgice ale călătoriei folosesc metaforele de mișcare pentru a amplifica simțul mișcării spectatorilor într-un joc de du-te-vino al conștientizării de sine. În timpul acțiunilor meta-teatrale, spațiul și timpul sunt comprimate, iar distanțe lungi sunt reduse la o perioadă scurtă de timp, depășind limitele dramaturgiei clasice.

Primele trei capitole examinează texte de călătorie și schimbările în măsurători și navigație, prin urmare și în proiectarea spațiului asociat cu călătoria, împreună cu reprezentări ale călătoriei și mișcării în dramaturgie. Atenția se concentrează pe textele de călătorie ale autorilor din perioada modernității timpurii (William Biddulph *Călătorii*, Fynes Moryson *Itinerariu*, Nicolas de Nicolay *Călătorii în Turcia*, Sir Anthony Sherley *Relatări*) dar și asupra unor piese de teatru ale acelei perioade (*Pericle*, *Prințul din Tyr* de William Shakespeare și George Wilkins, *Călătoriile celor trei frați englezi* de John Day, William Rowley și George

Willkins). Capitolul unu, „Imaginarea călătorului: narațiuni de călătorie ca transfer între sine și celălalt,” este bazat pe manuale de navigație și instrucțiuni pentru călători, pentru a evidenția schimbările funcționale ale călătoriei, în măsurători ale călătoriei, precum și descrierea metaforică a călătoriei disponibilă publicului din perioada modernității timpurii. O schimbare în funcționalitatea călătoriei, de la pelerinaje la voiaje, se reflectă în modul în care este abordată și descrisă călătoria în aceste texte. Pe măsură ce intervin schimbări în tehnicile de măsurare, condițiile de călătorie se schimbă și descrierile metaforice ce depind de experiența mișcării capătă un vocabular diferit. Susțin că descrierea materială a transferului ca mișcare, ce se regăsește în aceste texte, afișează o trasătură pragmatică și au un impact în conturarea unei imagini a sinelui în relația cu celălalt în Anglia elisabetană și iacobină.

Fiecare subcapitol al capitolului unu este centrat pe o idee specifică de reprezentare a călătoriei în perioada modernității timpurii. Subcapitolul „Călătoria ca practică socială în Anglia modernității timpurii” (1.1) examinează condițiile de călătorie din punct de vedere social, economic și politic, pentru o mai bună înțelegere a reprezentării metaforei în lecturile textelor de călătorie. Literatura de călătorie a avut un rol important în conturarea identității la sfârșit de secol șaisprezece și început de secol șaptesprezece în Anglia, iar acest subcapitol examinează manuale de navigație și instrucțiuni de călătorie. Manualele de navigație ale perioadei sunt: manualul pentru înot din 1595 al lui Sir Everard Digby; *Exercițiile oamenilor mării* (1637) de Richard Norwood; *Provițiile Navigatorilor* (1597) de William Barlow; *Secretele oamenilor mării* (1595) de John Davis; și *Anumite greșeli în navigație* (1599) de Eduard Wright. *Ars apodemica* sau cărți cu sfaturi de călătorie sunt: William Cunningham *Telescopul cosmografic* (1559); William Bourne *Comori pentru călători* (1578); Thomas Blundeville *Scurtă descriere a hărților* (1589); *Un traseu pentru călători* (1592) de Justus Lipsius; Samuel Lewkenor *Un discurs despre orașe străine* (1600); Thomas Palmer *Cum să ne facem călătoriile profitabile* (1606); și *Mercurul european* (1641) de James Wadsworth. Manualele de instrucțiuni pentru călătorie încearcă să ghideze comportamentul călătorilor și să prezinte descrieri valoroase a modului în care călătorii sunt încurajați să-și imagineze propria mișcare. Analizarea manualelor de navigație și a instrucțiunilor de călătorie arată că anumiți termeni cheie despre navigație sunt alimentați de și afectează felul în care călătorii gândesc despre propria lor mișcare în spațiu. Cadrele de referință și metodele descriptive disponibile se schimbă în timp ce măsurătorile devin mai abstracte față de experiența fizică a mișcării.

Subcapitolul „Metafora de călătorie în limba engleză” (1.2) al capitolului unu examinează fraze de mișcare care își au rădăcina în literatura de călătorie, dar care au căpătat

utilizări comune și nu mai au semnificații legate de călătorie. „Adus-de-departe,” „a explora,” „apropos,” „desigur,” „oricum” și „mereu,” de asemenea și numele instrumentelor de navigație (compas magnetic/busolă) demonstrează schimbarea înțelesului cuvântului călătorie din cel literar în cel figurativ și arată o schimbare în înțelegerea călătoriei în acea perioadă, ajutată de metodele avansate de calculare a distanțelor. Subcapitolul intitulat „Descrieri metaforice ale călătoriei și legături literare” (1.3) examinează textele dramaturgice ale lui Shakespeare ca și călătorie imaginară și analizează utilizarea metodelor navigaționale de călătorie, mișcare și orientare în piese precum *Cum vă place*, *Henric al IV-lea*, *Othello* și *Furtuna*. Susțin că sistemele de referință sunt relative doar pentru deținător, iar percepția privitorului poate fi afectată de emoții și decepții, prin urmare acestea nu pot fi stabile. Exprimarea metaforelor de mișcare în piesele lui Shakespeare au consecințe cruciale asupra felului în care scriitorii perioadei modernității timpurii s-au vizualizat mișcându-se în spațiul locuit sau ocupat temporar.

Capitolul doi al acestei teze de doctorat, intitulat „Călători englezi din Europa continentală spre teritorii otomane,” examinează descrieri ale țărilor sub conducere otomană la început secolului al XVII-lea în narațiunile de călătorie ale perioadei modernității engleze timpurii, cum ar fi *Călătorii* de William Biddulph (1609) și *Itinerariu* de Fynes Moryson (1617). De asemenea, atenția mea se concentrează și pe o piesă pusă în scenă, *Pericle, Prințul din Tyr*, de William Shakespeare și George Wilkins, pentru a arăta în ce fel metaforele de mișcare despre aceste locuri erau reprezentate în dramaturgie. Lucrările lui Biddulph și Moryson sunt texte multi-vocale ce prezintă o perspectivă asupra călătoriei ce a influențat imaginea asupra lumii în secolul al XVII-lea. Analizez organizarea temporală și spațială în strategiile narative ale lui Moryson și Bidulph, precum și experiența cititorului despre text. Demonstrez cum diferențele între percepția individuală despre mișcare și experiența la scară largă despre distanțe mai mari deschid spațiul pentru schimbări în descrierea metaforică. Metaforele de mișcare din aceste texte sunt folosite pentru scopuri specifice: să genereze curiozitatea cititorului pentru text precum și să-l familiarizeze cu cunoștințe despre spațiile străine din țările sub dominație otomană. Subcapitolul „Călătorii spre Imperiul Otoman: *Călătorii* de William Biddulph (2.1) examinează textele clericului protestant William Biddulph intitulate *Călătoriile unui englez în Africa, Asia, Troia, Bythinia, Thracia și spre Marea Neagră* (1609). Vin în completarea definiției lui Said a „orientalismului” ca fiind legată de o „superioritate pozițională” (Said *Orientalism* 7) a vestului, dar adăugând noțiuni legate de spațiu și timp în reprezentări ale călătoriei spre țările otomane. Susțin că textele lui Biddulph arată o tendință de a scrie despre aceste țări ca despre o experiență ce produce o

dislocare din confortul sentimentului de a fi acasă; această dedublare include atât timpul (prin aluziile biblice) cât și spațiul (regiunile Orientului Mijlociu).

Subcapitolul „Strămutarea și călătoria: *Itinerariul* lui Fynes Moryson” (2.2) examinează din punct de vedere geocritic interpretarea protestantă a lui Fynes Moryson despre călătoriile sale către Italia și Orientul Mijlociu, pentru a arăta că metaforele de mișcare sunt mijloace eficiente de evidențiere a contrastului Est-Vest, Nord-Sud. În timp ce metoda comparativă de reprezentare a obiceiurilor turcești, religiei și arhitecturii par îndeajuns de obiective pentru a fi credibile, mișcarea prin discurs, din Anglia către Italia și Germania, și apoi către istoria și geografia clasică și înapoi la descrieri ale țărilor otomane dau impresia unui voiaj prin spații culturale mai degrabă decât o călătorie propriu-zisă. Acest dispozitiv narativ de dezvăluire dinamică crează sentimentul de mișcare prin spațiu cu ajutorul metaforelor de călătorie. Subcapitolul „Peregrinări ale sinelui și marea: *Pericle, Prințul din Tyr*” (2.3) examinează piesa *Pericle, Prințul din Tyr* (1609) de William Shakespeare și George Wilkns din perspectiva metaforelor de călătorie ca reprezentări de mișcare ale sinelui și de strămutare a conștiinței individuale. Susțin că metafora de călătorie ca și mișcare în piesă transferă spațiul extern al voiajului spre o dimensiune internă/psihologică, în timp ce simbolurile mării sunt folosite ca declanșatori ai corespondenței metaforice. Peregrinările spațiale devin semne de mișcare internă și instabilitate emoțională. Metafora „sinele-ca-și-călătorie” în *Pericle* este vag exprimată prin detalii geografice, locații și date despre mișcarea personajelor în spațiu, precum și de spațiile mentale create prin intermediul acestor locații (țările otomane). Călătoria lui Pericle nu este doar o călătorie a mișcării fizice prin spațiu, ci și o căutare, o trecere complexă prin viață.

Capitolul trei, „Imagini ale Orientului în literatura de călătorie elisabetană,” discută doi scriitori de călătorie ai perioadei modernității timpurii și metoda prin care ei folosesc metaforele de călătorie în texte: Nicolas de Nicolay *Navigații, peregrinări și voiaje* (1585) și Sir Anthony Sherley *Relatăriile sale de călătorie în Persia* (1613). Ca un exemplu dramatic de utilizare a metaforelor de mișcare în legătură cu Persia și Orientul, examinez piesa de John Day, William Rowley și George Wilkins, *Călătoriile celor trei frați englezi* (1607) pentru a susține că metaforele de mișcare din această piesă sunt schițe ale strămutării, subliniind mișcarea și transferul cultural. Acest capitol discută metaforele de mișcare dezvăluite în textele de călătorie și în dramaturgie pentru a demonstra cum scriitorii textelor de călătorie ai perioadei modernității timpurii, precum și cititorii lor, au câștigat un simț al sinelui prin permutări ale narațiunilor prin timp și spațiu. Subcapitolul „Exotism și verosimilitudine: Nicolas de Nicolay *Călătorii în Turcia* (3.1) analizează traducerea în engleză de T.

Washington a textului ambasadorului francez Nicolas de Nicolay, în care se descriu călătoriile sale spre Orient (1585), pentru a arăta cum Nicolay combină genurile de călătorie și cărțile despre costume pentru a capta atenția cititorului prin intermediul textului și al imaginii, ambele arătând empatie și repulsie față de ținuturile Orientului pe care le vizitează în timpul călătoriilor sale. Susțin că reprezentarea celor două dimensiuni ale narațiunilor de călătorie este accentuată pentru a reproduce experiența propriu zisă a călătoriei în termeni mai convingători, prin intermediul metaforelor de mișcare și metodelor prin care aceste povești sunt încadrate în narațiune. Nicolay activează simțul proprioceptiv și folosește metaforele de mișcare pentru a oglindi progresul în spațiu.

Subcapitolul „Reprezentări ale spațiului oriental: Sir Anthony Sherley *Relatări* (3.2) examinează textul de călătorie al lui Sir Anthony Sherley, intitulat *Sir Anthony Sherley: Relatările sale despre călătoria în Persia* (1613), pentru a sublinia diversitatea spațiului oriental și întrepătrunderea elementelor comprehensibile cu cele incomprehensibile, văzute din perspectiva unui vest-european. Susțin că spațiul oriental reprezentat în acest text semnifică atât strămutare cât și integrare culturală, în timp ce poate fi observată poziția pragmatică a naratorului. Acest spațiu narativ dublu este sugerat de metaforele de mișcare ce reprezintă vehicule de transfer al valorilor din lumea exotică a Persiei și a Estului către perspectiva mai pragmatică a Europei de Vest. Narațiunea lui Shirley dă impresia de strămutare prin spațiu și timp, fapt ce imită mișcarea metaforică a călătorului. Subcapitolul „Persia și spațiul exotic: *Călătoriile celor trei frați englezi*” (3.3) examinează piesa lui John Day, William Rowley și George Willkins (1607), bazată pe experiența reală a călătoriilor celor trei frați. Piesa evidențiază contraste culturale între Anglia creștin-protestantă și Persia musulmană, acesta fiind locul central pentru povestea celor trei frați. Susțin că metaforele de călătorie ca mișcare evidențiate în această piesă joacă un rol ca elemente de strămutare și evidențiază provocările impuse de întâlniri cu oameni și locuri exotice; această imagine fiind bazată pe un sentiment de revenire acasă, care pătrunde variatele spații traversate de cele trei personaje. Interpretez metafora „telescopului perspectival” în această piesă ca fiind capacitatea teatrului de a îngloba și comprima spațiul și timpul și de a facilita comunicarea de-a lungul a vaste distanțe.

Capitolul patru examinează utilizarea metaforelor și reprezentarea călătoriei ca mobilitate în dramaturgia modernității timpurii, explorând întrebări legate de mișcare și mobilitate în piesele lui Thomas Heywood. Examinând piesele lui Heywood din perspectiva metaforelor spațiale, susțin că putem cartografia schimbările prin care călătoria este reprezentată pe scenă. Acest capitol prezintă atât personaje care călătoresc cât și personaje

statice plasate prin intermediul metaforelor de mișcare. Susțin că ultimele piesele ale lui Heywood mai degrabă raportează călătoria decât o reprezintă pe scenă, arătând o schimbare în modul cum poate funcționa metafora de călătorie. Experiența mișcării este reprezentată diferit de cum era în piesele anterioare: scena nu mai pune la dispoziție mediere pentru experiența personajului față de transferul spațial. Pe măsură ce mijloacele de călătorie se schimbă și se îmbunătățesc, dinamica metaforelor de călătorie este mai puternică și mai convingătoare. Primul subcapitol al capitolului patru, „Punerea în scenă a compasului în *Frumoasa fecioară din Vest, Partea întâi*, și *Aventuri pe uscat și pe mare*” (4.1), analizează cele două piese ale lui Heywood, puse în scenă înainte de 1610, din perspectiva metaforei spațiale. Susțin că voiajul este reprezentat pe scenă arătând în ce mod experiența de călătorie afectează dinamica fiecărei piese. Utilizarea compasului este metaforică și actuală, iar înțelesurile se suprapun și se informează unul pe altul în mod egal. Piesele prezintă personaje statice prin intermediul metaforei de mișcare și personaje care călătoresc prin intermediul noțiunilor imediate de mișcare.

Subcapitolul „Punerea în scenă a călătoriei în piesa *Captivii, sau Recuperarea celor pierduți*” (4.2) examinează piesa lui Heywood de la mijlocul anilor 1620 pentru a arăta cum călătoria și reprezentări ale acesteia pe scenă reflectă o schimbare a conștientizării și familiarizării cu călătoria. Această piesă din ultima perioadă de creație prezintă personaje care au călătorit, sau care vor călători, dar călătoria nu este portretizată direct pe scenă ci există o raportare indirectă a călătoriei, care servește drept descriere metaforică literară. Subcapitolul „Date alternative de călătorie: *Călătorul englez*” (4.3) analizează piesa lui Heywood *Călătorul englez* (1625) pentru a arăta că, în ciuda titlului, niciun personaj nu călătorește de fapt în piesă; călătoria reprezentată pe scenă se retrage, se mută în afara scenei și devine o figură de stil, sau o descriere a călătoriei prin intermediul metaforei. În ultimul subcapitol dedicat pieselor lui Heywood, intitulat „Înglobarea mișcării: *Frumoasa fecioară din Vest, Partea a doua*” (4.4), examinez această piesă din perspectiva spațialității pentru a arăta cum călătoria nu este reprezentată pe scenă ci teatrul, ca o proiecție a imaginarului spațial, apare ca o modalitate indirectă de călătorie. Comparând diferite utilizări ale metaforelor de călătorie în piesele lui Heywood, susțin că aceste modificări reflectă schimbări importante în ceea ce privește utilizările metaforice ale călătoriei pe scenă—de la reprezentarea călătoriilor reale până la mișcările metaforice mai sofisticate și, în final, sugestia puterii imaginare a teatrului de a anula distanțe și de a crea iluzia spațială prin intermediul metaforelor de mișcare.

Concluzii

Prin trasarea schimbărilor în descrierea metaforică a călătoriei așa cum transpar ele din realitatea navigației și condițiile îmbunătățite de mobilitate, este posibilă punerea la dispoziție a unei noi modalități de a citi metafora de călătorie în texte și în dramaturgia engleză din perioada modernității timpurii. Metafora de călătorie spațială ca mișcare și transfer ajută la susținerea explorărilor subiectivismului uman din perioada modernității timpurii într-o lume în continuă schimbare. Dramaturgii din perioada modernității timpurii alegorizează fluiditatea emoțiilor cuprinse în parametrii scrierilor de călătorie prin utilizarea metaforelor spațiale de mișcare. Atât scriitorii din perioada modernității timpurii cât și dramaturgii acelei perioade funcționează prin activarea simțului proprioceptiv al cititorului/ spectatorului. Din moment ce experiența fizică a distanțelor și unitățile de măsură au devenit mai abstracte în perioada modernității timpurii, experiența călătoriei devine separată de înțelegerea călătoriei din punct de vedere mental. Prin urmare, reprezentarea experienței călătoriei devine conectată cu ideea de mișcare, exprimată prin metaforele de mișcare. Înțelesurile călătoriei și reprezentările călătoriei în teatru sunt metaforice și sunt parte a dinamicii limbajului pe scenă. În acest mod, călătoria, călătorii, narațiunile de călătorie și metaforele de mișcare sunt reprezentate pe scenă prin intermediul corpurilor în mișcare ale actorilor.

BIBLIOGRAFIE (selecție)

Surse primare

- Antoniszoon, Cornelis. *The safegarde of saylers*. Translated out of Dutch into English by Robert Norman hydrographer. 2nd edition. London: Edward Allde, 1590. STC 21547. *Early Modern English Books Online*.
- Barlow, William. *The nauigators supply*. London: G. Bishop, R. Newbery, and R. Barker, 1597. STC 1445. *Early Modern English Books Online*.
- Biddulph, William. *The Travels of certaine Englishmen into Africa, Asia, Troy, Bythinia, Thracia, and to the Blacke Sea*. London: Thomas Haueland, 1609. STC 3051. *Early Modern English Books Online*.
- Blundeville, Thomas. *A Brieffe Description of Vniversal Mappes and Cardes*. London: Roger Ward, 1589. STC 3145. *Early Modern English Books Online*.
- . *M. Blundeville his exercises*. London: John Windet, 1594. STC 3146. *Early Modern English Books Online*.

- Bourne, William. *Inuentions or deuises*. London: T. Orwin for Thomas Woodcock, 1590. STC 3421. *Early Modern English Books Online*.
- . *A booke called the Treasure for Traueilers*. London: Thomas Woodcocke, 1578. STC 3432. *Early Modern English Books Online*.
- Burton, Robert. “Democritus Iunior to the Reader.” *The Anatomy of Melancholy*. Oxford: John Lichfield and James Short, 1621, pp. 1–72. STC 4159. *Early Modern English Books Online*.
- Cunningham, William. *The Cosmographical Glasse*. London: John Day, 1559. STC 6119. *Early Modern English Books Online*.
- Davis, John. *The Seamans secrets*. London: Thomas Dawson, 1595. STC 6368.4. *Early Modern English Books Online*.
- Day, John, William Rowley and George Wilkins. *The trauailes of the three English Brothers*. London: George Eld for Iohn Wright, 1607. STC 6417. *Early Modern English Books Online*.
- Digby, Everard, Sir. *A Short Introduction for to Learne to Swimme*. Translated by Christopher Middleton. London: James Roberts: 1595. STC 6840. *Early Modern English Books Online*.
- Edwards, Richard. *Damon and Pithias*. In *A Select Collection of Old Plays*. 12 vols. Vol. 1. Edited by Isaac Reed and Octavius Gilchrist. London: Septimus Prowett, 1825, pp. 174-262.
- Heywood, Thomas. *The First and Second Parts of The Fair Maid of the West, Or A Girl Worth Gold*. Edited by J. Payne Collier. London: The Shakespeare Society, 1850, pp. 1-81; 83-182.
- . *The Captives or The Lost Recovered*. Edited by Alexander Corbin Judson. New Haven: Yale University Press, 1921.
- . *The English Traveller*. In *The Best Plays of the Old Dramatists: Thomas Heywood*. Edited by Havelock Ellis. London: The Mermaid Series, 1910, pp. 151-248.
- Heywood, Thomas and William Rowley. *Fortune by Land and Sea: A Tragi-Comedy*. Edited by Barron Fields. London: The Shakespeare Society, 1845, pp. 5-83.
- Jonson, Ben. *Everyman Out of His Humour. The Works of Ben Jonson*. Edited by W. Gifford. 9 vols. Vol. 2. London: G and W. Nicol, 1816, pp. 11-213.
- Lavender, Theophilus. “The Preface to the Reader.” In William Biddulph, *The Travels of certaine Englishmen into Africa, Asia, Troy, Bythinia, Thracia, and to the Blacke Sea*.

- London: Thomas Haueland, 1609, pp. ¶3-B3v. STC 3051. *Early Modern English Books Online*.
- Lewkenor, Samuel. *A Discourse not altogether unprofitable*. London: Humfrey Hooper, 1600. STC 15566. *Early Modern English Books Online*.
- Lipsius, Justus. *A Direction for Trauailers*. London: Cuthbert Burbie, 1592. STC 15696. *Early Modern English Books Online*.
- Moryson, Fynes. *An Itinerary*. 4 vols. 1617. Glasgow: James McLehose, 1904.
- Nicolay, Nicolas de. *The nauigations, peregrinations and voyages, made into Turkie*. Translated by T. Washington the Younger. London: John Stell by Thomas Dawson, 1585. *Early Modern English Books Online*.
- . *Histoire veritable des navigations, peregrinations et voyages faicts en la Turquie par Nicolas de Nicolay*. Anvers: Chez Arnould Conninx, 1586.
- Norwood, Richard. *The Sea-Mans Practice*. London: George Hurlock, 1637. STC 18691. *Early Modern English Books Online*.
- Ortelius, Abraham. *An epitome of Ortelius his Theater of the world ... Theatrum Orbis Terrarum*. London [Antwerp]: H. Swingenij for Iohn Norton, 1601. STC 18857. *Early Modern English Books Online*.
- Palmer, Sir Thomas. *An Essay of the Meanes how to make our Travailes, into forraine Countries, the more profitable and honourable*. London: Mathew Lownes, 1606. STC 19156. *Early Modern English Books Online*.
- Shakespeare, William. *As You Like It. A Midsummer Night's Dream. The Tempest. The Tragedy of Othello, the Moor of Venice. The Tragedy of Hamlet, Prince of Denmark. A Reconstructed Text of Pericles, Prince of Tyre. Henry IV, Part 2. The Merchant of Venice. Measure for Measure*. In *William Shakespeare: The Complete Works*. Edited by Stanley Wells and Gary Taylor. 5th ed. 1988. Oxford: Clarendon Press, 1992.
- . *Shakespeare's Sonnets*. Edited by Stephen Booth. New Haven: Yale, 1977.
- Sherley, Anthony, Sir. *Sir Anthony Sherley his Relation of his Trauels into Persia*. London: Nicholas Okes for Nathaniell Butter, and Ioseph Bagfet, 1613. STC 938:03. *Early Modern English Books Online*.
- Sidney, Philip, Sir. *Profitable instructions*. London: Benjamin Fisher, 1633. Originally published London: 1613. STC 6789. *Early Modern English Books Online*.
- Wadsworth, James. *The European Mercury*. London: I. R. for H. Twyford, 1641. W182. *Early Modern English Books Online*.

Wright, Edward. *Certain Errors in Navigation*. London: Valentine Sims, 1599. STC 26019. *Early Modern English Books Online*.

Wright, Thomas. "To the Reader." *The Passions of the Minde*. London: W. S. for W. B., 1601, pp. A2^r–A6^r. STC 26039. *Early Modern English Books Online*.

Surse secundare

Andrea, Bernadette. *Women and Islam in Early Modern English Literature*. Cambridge: Cambridge UP, 2007.

Ash, Eric H. *Power, Knowledge, and Expertise in Elizabethan England*. Baltimore: Johns Hopkins UP, 2004.

Bentley, Jerry H. "Early Modern Europe and the Early Modern World." In *Between the Middle Ages and Modernity: Individual and Community in the Early Modern World*. Edited by Charles H. Parker and Jerry Bentley. Lanham: Rowman & Littlefield, 2007, pp. 13–31.

Binding, Paul. *Imagined Corners: Exploring the World's First Atlas*. London: Review Books, 2003.

Brafman, David. "Facing the East: The Western View of Islam in Nicolas de Nicolay's *Travels in Turkey*." *Getty Research Journal*, no. 1, 2009, pp. 153–160.

Brunn, Stanley D. and Martin Dodge. "What is Where? The Role of Map Representations and Mapping Practices in Advancing Scholarship." *Mapping Across Academia*. Dordrecht: Springer, 2017, pp. 1–22.

Bryce, Derek. "The Absence of Ottoman Islamic Europe in Edward W. Said's *Orientalism*." *Theory, Culture & Society*, vol. 30, no. 1, 2013, pp. 99–121.

Butler, Martin. "Literature and the Theatre to 1660." *The Cambridge History of Early Modern Literature*. Edited by David Lowenstein and Janel Mueller. Cambridge: Cambridge UP, 2002, pp. 565–602.

Carey, Daniel. "Truth, Lies, and Travel Writing." *The Routledge Companion to Travel Writing*. Edited by Carl Thompson. London and New York: Routledge, 2016, pp. 25–38.

de Certeau, Michel. *The Practice of Everyday Life*. Translated by Steven Rendall. Berkeley: U of California P, 1984.

Dessen, Alan C. "'The difference betwixt reporting and representing': Thomas Heywood and the Playgoer's Imagination." *Acts of Criticism: Performance Matters in Shakespeare and His Contemporaries*. Edited by Paul Nelson and June Schlueter. Madison: Fairleigh Dickinson UP, 2006, pp. 46–57.

- Ervas, Francesca and Elisabetta Gola. "The Pragmatics of Metaphor Use: From the Conceptual View to the Relevance Theoretic Perspective." In *Metaphor in Focus: Philosophical Perspectives on Metaphor Use*. Edited by Elisabetta Gola and Francesca Ervas. Newcastle-upon-Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2013, pp. 21-36.
- Fuller, Mary C. *Remembering the Early Modern Voyage: English Narratives in the Age of European Expansion*. New York: Palgrave Macmillan, 2008.
- Goffmann, Daniel. *The Ottoman Empire and Early Modern Europe*. Cambridge: Cambridge UP, 2002.
- Greenblatt, Stephen. *Shakespearean Negotiations: The Circulation of Social Energy in Renaissance England*. Berkeley: U of California P, 1988.
- van Groesen, Michiel. *The Representations of the Overseas World in the De Bry Collection of Voyages (1590-1634)*. Leiden and Boston: Brill, 2008.
- Grogan, Jane. *The Persian Empire in English Renaissance Writing, 1549-1622*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2014.
- Hertel, Ralf. "Ousting the Ottomans: The Double Vision of the East in *The Travels of the Three English Brothers* (1607)." *Early Modern Encounters with the Islamic East: Performing Cultures*. Edited by Sabine Schülting, Sabine Lucia Müller, and Ralf Hertel. Farnham: Ashgate, 2012, pp. 135-151.
- Hulme, Peter and Tim Youngs. "Introduction." *The Cambridge Companion to Travel Writing*. Edited by Peter Hulme and Tim Youngs. Cambridge: Cambridge UP, 2002, pp. 1-13.
- Hurwitz, Gregg Andrew. "A Tempest, a Birth, and Death: Freud, Jung, and Shakespeare's *Pericles*." *Sexuality and Culture*, vol. 6, no. 3, 2002, pp. 3-73.
- Innes, Doreen. "Metaphor, Simile and Allegory as Ornaments of Style." *Metaphor, Allegory, and the Classical Tradition: Ancient Thought and Modern Revisions*. Edited by G. R. Boys-Stones. Oxford: Oxford UP, 2003, pp. 7-27.
- Jonsson, Erik. *Inner Navigation: Why We Got Lost and How We Find Our Way*. New York: Scribner, 2002.
- Klein, Bernhard. "The Sea in *Pericles*." *Shakespeare and Space: Theatrical Explorations of the Spatial Paradigm*. Edited by Ina Habermann and Michelle Witten. Palgrave Shakespeare Studies Series. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2016, pp. 121-140.
- Lakoff, George. "The Contemporary Theory of Metaphor." *Metaphor and Thought*. Edited by Andrew Ortony. 2nd ed. Cambridge: Cambridge UP, 1993, pp. 202-251,
- Lakoff, George and Mark Johnson. *Metaphors We Live By*. Chicago: U of Chicago P, 1980, 2003.

- Larkin, Hilary. *The Making of Englishmen: Debates on National Identity, 1550-1650*. Leiden and Boston: Brill, 2014.
- Laureano Domínguez, Lorena. "Pericles' 'Unknown' Travels: The Dimensions of Geography in Shakespeare's *Pericles*." *SEDERI Yearbook: Spanish and Portuguese Society for English Renaissance Studies*, vol. 19, 2009, pp. 71–97.
- MacCormac, Earl R. *A Cognitive Theory of Metaphor*. Cambridge: MIT P, 1985.
- MacLean, Gerald "Strolling in Syria with William Biddulph." *Criticism* vol. 46, no. 3, 2004, pp. 415–39.
- . "Biddulph's Anxiety of Authorship" *The Rise of Oriental Travel*. Palgrave History Collection. London: Palgrave Macmillan, 2004, pp. 51-55.
- . *Looking East: English Writing and the Ottoman Empire before 1800*. New York: Palgrave Macmillan, 2007.
- Mancall, Peter. "Introduction: What Fynes Moryson Knew." *Bringing the World to Early Modern Europe: Travel Accounts and Their Audiences*. Edited by Peter Mancall. Boston: Brill, 2007, pp. 1-10.
- Massey, Doreen. *For Space*. 3rd ed. London: Sage Publications, 2008.
- McLeod, Bruce. *The Geography of Empire in English Literature: 1580-1745*. Cambridge: Cambridge UP, 1999.
- McLuskie, Kathleen L. *Dekker and Heywood: Professional Dramatists*. New York: St. Martin's Press, 1994.
- Mullaney, Steven. "Affective Technologies: Toward and Emotional Logic of the Elizabethan Stage." *Environment and Embodiment in Early Modern England*. Edited by Mary Floyd Wilson and Garrett A. Sullivan, Jr. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2007, pp. 71-89.
- Musolff, Andreas, Fiona MacArthur and Giulio Pagani. "Introduction: Metaphor in Intercultural Communication." In *Metaphor and Intercultural Communication*. Edited by Andreas Musolff, Fiona MacArthur and Giulio Pagani. London: Bloomsbury Academic, 2104, pp. 1–16.
- Ord, Melanie. "Whether or not to Travel." *Travel and Experience in Early Modern English Literature*. New York: Palgrave Macmillan, 2008, pp. 1-27.
- Parr, Anthony. "Foreign Relations in Jacobean England: the Sherley brothers and the 'voyage of Persia'." *Travel and Drama in Shakespeare's Time*. Edited by Jean-Pierre Maquerlot and Michèle Willems. Cambridge: Cambridge UP, 1996, pp. 14-31.
- Porter, Chloe. *Making and Unmaking in Early Modern English Drama: Spectators, Aesthetics and Incompletion*. Manchester: Manchester UP, 2013.

- Roychoudhury, Suparana. "Mental Tempests, Seas of Trouble: The Perturbations of Shakespeare's *Pericles*." *ELH: English Literary History*, vol. 82, 2015, pp. 1013–1039.
- Said, Edward W. *Culture and Imperialism*. New York: Knopf, 1993.
- . *Orientalism: Western Conceptions of the Orient*. 2nd ed. 1978; Harmondsworth: Penguin, 1995.
- Savory, Roger. *Iran under the Safavids*. 2nd ed. 1980. Cambridge: Cambridge UP, 2007.
- De Schepper, Susanna. "For the Common Good and for the National Interest: Paratexts in English Translations of Navigational Works." *Renaissance Cultural Crossroads: Translation, Print and Culture in Britain, 1473-1640*. Edited by S. K. Barker and Brenda M. Hosington. Leiden and Boston: Brill, 2013, pp. 185-207.
- Searle, John R. "Metaphor." *Metaphor and Thought*. Edited by Andrew Ortony. 2nd edition. 1979. Cambridge: Cambridge UP, 1993, pp. 83-111.
- Soja, Edward. *Postmodern Geographies: The Reassertion of Space in Critical Social Theory*. London: Verso, 1989.
- Sommerville, Joan P. "Literature and National Identity." *The Cambridge History of Early Modern Literature*. Edited by David Lowenstein and Janel Mueller. Cambridge: Cambridge UP, 2002, pp. 459-486.
- Sugden, Edward H. *A Topographical Dictionary to the Works of Shakespeare and His Fellow Dramatists*. Manchester: Manchester UP, 1925.
- Suranyi, Anna. *Genius of the English Nation: Travel Writing and National Identity in Early Modern England*. Newark: U of Delaware P, 2008.
- Sweet, Rosemary. *Cities and the Grand Tour: The British in Italy, c. 1690–1820*. Cambridge Social and Cultural Histories. Cambridge: Cambridge UP, 2012.
- Şahin, Kaya and Julia Schleck. "Courtly Connections: Anthony Sherley's *Relations of his Travels* (1613) in a Global Context." *Renaissance Quarterly*, vol. 69, 2016, pp. 80-115.
- Tally, Robert T, Jr. "Introduction: You Are Here." *Spatiality*. London: Routledge, 2013, pp. 1-10.
- . "Translator's Preface. In Bertrand Westphal. *Geocriticism: Real and Fictional Spaces*. Translated by Robert T. Tally Jr. New York: Palgrave Macmillan, 2011, pp. ix-xiii.
- Tarzia, Fabio. "Metaphor and the Collective Imaginary: The Interpretation and Representation of Space in the Calvinist, Jewish and Catholic Worlds." *Metaphor in Focus: Philosophical Perspectives on Metaphor Use*. Edited by Elisabetta Gola and Francesca Ervas. Newcastle-upon-Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2013, pp. 9-20.

- Turbayne, Colin Murray. *The Myth of Metaphor*. Columbia, U of South Carolina P, 1962.
- Warren, Roger. "Introduction" to William Shakespeare and George Wilkins, *A Reconstructed Text of Pericles, Prince of Tyre*. Edited by Roger Warren. 2nd ed. Oxford: Oxford UP, 2008, pp. 1-85.
- Westphal, Bertrand. *Geocriticism: Real and Fictional Spaces*. Translated by Robert T. Tally Jr. New York: Palgrave Macmillan, 2011.
- Wilford, John Noble. *The Mapmakers*. 2nd ed. 1981. New York: Knopf, 2000.
- Wilkie, Fiona. "'It's a big world in here': Contemporary Voyage Drama and the Politics of Mobility." *Journal of Contemporary Drama in English* vol. 5, no. 1, 2017, pp. 10-23.
- Ziegler, Georgianna. "En-Gendering the World: The Politics and Theatricality of Ortelius's Titlepage." *European Iconography East and West: Selected Papers of the Szeged International Conference June 9-12, 1993*. Edited by György E. Szónyi. Leiden: E. J. Brill, 1996, pp. 128-45.